

Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu tasarısının son halinde tarafların ve arabulucunun beraberce imzalayacağı anlaşmanın ilam hükmünde sayılmasına dair, çoğumuzca sakıncalı bulunan düzenlemenin değişikliğe uğradığını görmekteyiz. Buna göre artık anlaşmalar doğrudan doğruya ilam hükmünde sayılamayacak.

Düzenlemeye göre anlaşmanın taraflarından birisi eğer isterse yetkili icra mahkemesine başvurarak, anlaşmanın “icra edilebilirliğine” dair şerh verilmesini isteyebilecek. Böylece tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edemeyeceği konulara ve teknik olarak uygulanabilirliği olmayan içeriği olan anlaşmaların ilam gibi icrasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Bu durum arabulucuları daha dikkatli davranmaya sevk edeceği gibi, icra edilebilirlik şerhi alamayan anlaşmalar nedeniyle de sorumluluğunu doğuracaktır.

Arabuluculuk anlaşmalarının icra edilebilirlik şerhi sürecine bağlanması gücünün, Avukatlık Kanunu 35/A daki düzenlemeye göre azalmasına yol açmıştır. 35/A maddesindeki düzenlemeye göre avukatların düzenlediği tutanak doğrudan ilam hükmü taşımakta ve uygulanabilirliği için herhangi bir şerh veya onaya ihtiyaç duyulmaktadır. Tarafların haklarını sağlama alabilmek için arabulucudan sonra bir de şerh almak için mahkemeye başvuracak olmaları, onları arabulucuya gitmek konusunda tereddüde düşürebilir. Bu durumun önüne geçilebilmesi için, arabulucular arasında eğitim konusunda yapılan hukukçu ve hukukçu olmayan ayrımı, onların düzenlediği sözleşmeler için de gözetilmelidir ve hukuk fakültesi mezunu arabulucuların düzenlediği tutanaklar için “icra edilebilirlik şerhi” şartı aranmamalıdır.

HUAK TASARISI MADDE 18-

(2) Taraflar arabuluculuk sürecinin sonunda bir anlaşmaya varırlarsa bu anlaşmayı, asıl uyuşmazlık hakkındaki yetki kurallarına göre yetkisi belirlenecek olan icra mahkemesine ibraz edip, icra edilebilirliğine ilişkin bir şerh verilmesini talep edebilirler. Bu şerhi içeren anlaşma, ilâm niteliğinde belge sayılır.

(3) İcra edilebilirlik şerhinin verilmesi, niteliği itibariyle bir çekişmesiz yargı işidir ve buna ilişkin inceleme dosya üzerinden yapılır. Bu incelemenin kapsamı anlaşmanın içeriğinin tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği işler arasında yer alıp almadığı ve cebri icraya elverişli olup olmadığı hususlarıyla sınırlıdır. Anlaşma belgesine icra edilebilirlik şerhi verilmesi için mahkemeye yapılacak olan başvuru ile bu başvurunun reddi üzerine ilgili tarafından istinaf yoluna gidilmesi hâlinde, maktu harç alınır. Taraflar anlaşma belgesini icra edilebilirlik şerhi verdirmeden bir başka resmî işlemde kullanmak isterlerse, damga vergisi de maktu olarak alınır.